

Plan dydaktyczny

na podstawie podręcznika **COGNOSCITE** wydawnictwa **Draco**

III etap edukacyjny, zakres podstawowy

opracował dr Janusz Ryba

Plan dydaktyczny został opracowany zgodnie z obowiązującą podstawą programową (Rozporządzenia MEN z dnia 24 czerwca 2020 r.) i jest przeznaczony do realizacji w cyklu dydaktycznym obejmującym 30 godzin lekcyjnych. Liczba godzin przeznaczonych na poszczególne jednostki lekcyjne może ulec zmianie w zależności od indywidualnych potrzeb nauczyciela, dynamiki grupy i zainteresowań uczniów, oraz warunków organizacyjnych szkoły.

Lp.	Temat lekcji	Liczba godzin	Materiał gramatyczny	Materiał leksykalny	Kompetencje	Materiał kulturowy	Wymagania z podstawy programowej
LECTIO I							
LATINA ET GRAECA - LINGVAE IMPERII ROMANORUM							
1.	Alfabet jako element dziedzictwa antyku grecko-rzymskiego.	1	- alfabet, - wymowa.		- poprawne czytanie zgodnie z wybraną konwencją wymowy.	- alfabet grecki, - alfabet łaciński, - cywilizacja zachodu.	II.1.6; II.1.7; II.1.8; III.3.
LECTIO II							
LINGVAE MUNDI, MUNDUS LINGUARUM							
2.	Łacina wśród języków świata.	1	- formy fleksyjne czasowników: <i>esse, abesse, adesse, posse.</i>	- czasowniki: <i>esse, abesse, adesse, posse.</i>	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form czasowników <i>esse, abesse, adesse, posse,</i> - czytanie i interpretacja tekstów kultury.	- języki świata, - Wieża Babel, - rodziny językowe, - języki starożytnej Italii, - język łaciński, - języki romańskie.	I.1.h; II.1.1; II.1.2; II.1.3; II.1.4; II.1.5; III.1; III.2; III.3; III.6.
3.	Rzeczowniki i przymiotniki deklinacji 1. i 2.	1	- rodzaj rzeczowników, - zapis słownikowy, - formy fleksyjne rzeczowników deklinacji 1. i 2., - formy fleksyjne przymiotników deklinacji 1. i 2.	- wybrane rzeczowniki deklinacji 1. i 2., - wybrane przymiotniki.	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form rzeczowników i przymiotników deklinacji 1. i 2.		I.1.a; I.1.b; I.2.a; III.1; III.2.
4.	Praca z tekstem <i>De Marco et Iulia.</i>	1	- utrwalenie form gramatycznych, - przyimek <i>in,</i> - struktura zdania.	- słownictwo związane z opisem rodziny na podstawie tekstu <i>De Marco et Iulia.</i>	- rozumienie i przekład tekstu na język polski.	- wpływ łaciny na języki nowożytne.	I.1.i; I.2.a; I.2.b; I.3; I.4; III.3.

LECTIO III

ANTIQUITATI STUDERE

5.	Czas teraźniejszy (<i>indicativus, infinitivus, imperativus praesentis activi</i>).	1	- zaimki dzierżawcze, - formy fleksyjne czasowników koniugacji 1. – 4. (<i>indicativus, infinitivus, imperativus praesentis activi</i>).	- formuły powitania i pożegnania, - wybrane czasowniki koniugacji 1. – 4.	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form czasowników koniugacji 1. – 4. (<i>indicativus, infinitivus, imperativus praesentis activi</i>).		I.1.d; I.1.f; I.1.g; II.2.b; III.1; III.2.
6.	Czas teraźniejszy – ćwiczenia translacyjne.	1	- utrwalenie form gramatycznych, - przyimki: <i>ad, cum, de</i> , - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus linguae Latinae studet</i> .	- utrwalenie i poszerzenie słownictwa na podstawie ćwiczeń i tekstu <i>Marcus linguae Latinae studet</i> .	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form gramatycznych i struktur zdaniowych, - rozumienie i przekład tekstu na język polski.	- poznawanie starożytności, - wybitni twórcy literatury rzymskiej (Wergiliusz, Liwiusz), - mitologiczne początki Rzymu.	I.1.f; I.1.g; I.1.i; I.3; I.4; II.2.b; III.1; III.2; III.3; III.6.
7.	Poznawanie i badanie antyku.	1			- znajomość i interpretacja pojęć: kultura, humanizm, tradycja, recepcja, - dostrzeganie związków kultury współczesnej z dziedzictwem antyku, - tworzenie wypowiedzi ustnej i prowadzenie dyskusji na tematy związane z antykiem.	- starożytność: kultura, humanizm, tradycja, recepcja, - Kleopatra i Prometeusz: tradycja antyczna i recepcja postaci, - badacze antyku, - transmisja tekstów starożytnych, - odkrywanie antyku i początki archeologii.	II.2.1; II.2.2.a; II.2.2.b; II.2.3; II.2.4; II.2.5; III.3.

LECTIO IV

FONTES EUROPÆ

8.	Herakles – od mitu greckiego do współczesnej kultury popularnej.	1	- zaimki osobowe.	- utrwalenie słownictwa.	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form zaimków osobowych.	- mitologiczna postać Heraklesa, - mit o 12 pracach Heraklesa, - ikonografia i recepcja postaci Heraklesa we współczesnej kulturze popularnej.	II.4.1; II.4.2; II.4.3; III.1; III.2; III.3; III.5.
9.	Praca z tekstem <i>Colloquium Marci cum avo.</i>	1	- przyimki: <i>ab, ante, contra, ex, inter, per, post, pro, sine,</i> - utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Colloquium Marci cum avo.</i>	- utrwalenie i poszerzenie słownictwa związanego z mitologią na podstawie tekstu <i>Colloquium Marci cum avo.</i>	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form gramatycznych i struktur zdaniowych, - rozumienie i przekład tekstu na język polski, - czytanie metryczne heksametru.	- mitologiczne początki Rzymu, - wybitni twórcy literatury rzymskiej (Wergiliusz, Owidiusz, Liwiusz), - heksametr (<i>Aeneis</i> I, 1-11 i <i>Metamorph.</i> I, 1-9).	I.1.i; I.2.a; I.2.b; I.3; I.4; I.5; II.3.1; III.3.
10.	Mitologiczne początki Rzymu.	1	- utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus de Romae initiis legit.</i>	- utrwalenie i poszerzenie słownictwa związanego z mitologią na podstawie tekstu <i>Marcus de Romae initiis legit.</i>	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form gramatycznych i struktur zdaniowych, - rozumienie i przekład tekstu na język polski.	- początki Rzymu: Eneasza, Romulus i Remus, - mit o założeniu Rzymu, - królowie Rzymu, - mit o porwaniu Sabineek.	I.3; I.4; II.3.1; II.4.1; III.3; III.6.

LECTIO V

ROMA VISITANDA

11.	Czas przeszły dokonany (<i>indicativus perfecti activi</i>).	1	- formy fleksyjne czasowników (<i>indicativus perfecti activi</i>), - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus Romam visitavit</i> .	- słownictwo związane z podróżowaniem, miastem i zabytkami, - utrwalenie i poszerzenie słownictwa na podstawie tekstu <i>Marcus Romam visitavit</i> .	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form czasu <i>perfectum</i> , - rozumienie tekstu i odbiór informacji zawartych w tekście, - rozumienie pytań do tekstu i udzielanie odpowiedzi.	- zabytki Rzymu, - zwiedzanie Rzymu.	I.1.f; I.2.a; I.2.b; I.3; I.4; II.3.5; III.3.
12.	Wieczne miasto – Rzym.	1	- utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Aedificia Romae ab Octaviano facta</i> .	- łacińskie nazwy budowli i zabytków Rzymu, - utrwalenie i poszerzenie słownictwa na podstawie tekstu <i>Aedificia Romae ab Octaviano facta</i> .	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form gramatycznych i struktur zdaniowych, - rozumienie i przekład tekstu na język polski.	- topografia Rzymu, - wybrane arcydzieła sztuki antycznej i nowożytnej, - zabytki Rzymu i struktura miasta, - ważne wydarzenia z historii Rzymu.	I.3; I.4; II.3.2; II.3.3; II.3.4; II.3.5; III.1; III.2; III.3; III.4; III.5.

PROJEKT EDUKACYJNY

ZABYTKI RZYMU

13.	Najważniejsze zabytki antycznego i nowożytnego Rzymu – wprowadzenie do projektu.	1		- łacińskie nazwy wybranych zabytków Rzymu.	- wyszukiwanie i selekcja informacji, - korzystanie z zasobów internetowych, - przygotowanie i prezentacja projektu.	- zabytki Rzymu antycznego, - zabytki Rzymu nowożytnego, - ciągłość urbanistyczna Rzymu.	II.3.2; II.3.3; II.3.4; II.3.5; III.1; III.2; III.4; III.5.
-----	--	---	--	---	--	--	--

LECTIO VI

RES PUBLICA ROMANORUM

14.	Tożsamość Rzymian i rzymskie cnoty.	1		- łacińskie nazwy cnót i ich personifikacje, - terminy związane z kultem przodków i wybitnych jednostek.	- interpretacja tekstów kultury, - wyszukiwanie i selekcja informacji, - konstruowanie wypowiedzi i dobór argumentacji.	- kult przodków, - cnoty rzymskie, - kult sławnych postaci, - egzemplarne historie i wzorce postaw obywatelskich.	II.8.1.a; II.8.1.b; II.8.1.c; II.8.2; II.8.3; II.8.5; III.3; III.4; III.5; III.6.
15.	Rzeczowniki i przymiotniki deklinacji 3.	1	- formy fleksyjne rzeczowników deklinacji 3., - formy fleksyjne przymiotników deklinacji 3.	- wybrane rzeczowniki deklinacji 3. związane z ustrojem państwa rzymskiego, - wybrane przymiotniki deklinacji 3.	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form gramatycznych i struktur zdaniowych.	- ustrój i urzędnicy republiki rzymskiej, - społeczeństwo rzymskie.	I.1.a; I.1.b; I.2.a; I.2.b; III.1; III.2; III.3; III.5; III.6.
16.	Deklinacja 3 – ćwiczenia translacyjne.	1	- utrwalenie form fleksyjnych rzeczowników i przymiotników deklinacji 3., - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus de re publica Romana discit.</i>	- utrwalenie i poszerzenie słownictwa na podstawie tekstu <i>Marcus de re publica discit.</i>	- rozumienie i przekład tekstu na język polski, - interpretacja tekstów kultury, - konstruowanie wypowiedzi ustnej.	- recepcja antyku w kulturze wieków późniejszych. - postać Koriolana, - polityka pamięci i polityka historyczna,	I.3; I.4; II.8.2; II.8.5; III.3.

LECTIO VII

VITA BREVIS, ARS LONGA

17.	Sztuka grecka.	1			<ul style="list-style-type: none"> - interpretacja tekstów kultury, - konstruowanie wypowiedzi, - dostrzeganie antycznych źródeł kultury współczesnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcie kanonu i kanony w sztuce greckiej, - pojęcie <i>mimesis</i>, - porządki architektoniczne, - estetyka i jej związki z filozofią. 	II.7.1; II.7.2; II.7.4; III.3.
18.	Strona bierna (<i>indicativus praesentis passivi</i>).	1	<ul style="list-style-type: none"> - formy fleksyjne strony biernej (<i>indicativus praesentis passivi</i>), - struktura zdania w stronie biernej. 	- słownictwo związane ze sztuką.	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i prawidłowy przekład form strony biernej, - rozumienie i przekład tekstu na język polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - malarze greccy, - kolumna honoryfikacyjna, - pomnik konny, - trwałość antycznych wzorców w sztuce epok późniejszych, 	I.1.f; I.2.b; II.7.3; II.7.4; III.3.
19.	Praca z tekstem <i>Marcus de arte antiqua legit</i> .	1	<ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus de arte antiqua legit</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - słownictwo związane ze sztuką, - utrwalenie i poszerzenia słownictwa na podstawie tekstu <i>Marcus de arte antiqua legit</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumienie i przekład tekstu na język polski, - interpretacja tekstów kultury, - konstruowanie wypowiedzi ustnej, - dostrzeganie związków kultury współczesnej z antykiem, - czytanie metryczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Sylwa I</i> Stacjusza, - porządki architektoniczne, - rzeźbiarze greccy. 	I.3; I.4; I.5; II.7.3; II.7.4; III.3.

LECTIO VIII

CIVITAS ATHENIENSIVM

20.	Rzeczowniki deklinacji 4. i 5.	1	- formy fleksyjne rzeczowników deklinacji 4. i 5., - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus de Themistocle legit.</i>	- wybrane rzeczowniki deklinacji 4. i 5., - słownictwo związane biografią Temistoklesa na podstawie tekstu <i>Marcus de Themistocle legit.</i>	- rozpoznawanie i prawidłowy przekład form rzeczowników deklinacji 4. i 5., - rozumienie i przekład tekstu na język polski.	- postać Temistoklesa.	I.1.a; I.3; I.4; III.1; III.2; III.4; III.6.
21.	Państwo Ateńczyków.	1	- struktura gramatyczna utwory Auzoniusza <i>Ateny.</i>	- utrwalenie i poszerzenia słownictwa na podstawie tekstu Auzoniusza <i>Ateny.</i>	- rozumienie i przekład tekstu na język polski, - czytanie metryczne, - interpretacja tekstów kultury.	- mit o sporze Ateny i Posejdona, - pojęcie <i>polis</i> , - wojna peloponeska, - mowa pogrzebowa Peryklesa (<i>Wojna Peloponeska</i> , ks. II), - grecka terminologia polityczna w języku polskim.	I.3; I.4; I.5; II.5.1; II.5.2; II.5.3; III.1; III.2.
22.	Demokracja ateńska: ideał a rzeczywistość.	1			- interpretacja tekstów kultury, - wyszukiwanie i selekcja informacji zawartych w tekście, - konstruowanie wypowiedzi.	- społeczeństwo ateńskie (obywatelstwo, sytuacja kobiet), - fragmenty komedii Arystofanesa (<i>Rycerze</i> , <i>Lizystrata</i>), - retoryka, - proces i obrona Sokratesa.	II.5.1; II.5.2; II.5.3; III.3; III.4; III.5; III.6.

LECTIO IX

MENS SANA IN CORPORE SANO

23.	Praca z tekstem <i>Marcus de corpore et sensibus hominis legit.</i>	1	<ul style="list-style-type: none"> - podsumowanie przyimków, - utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus de corpore et sensibus hominis legit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - słownictwo sentencji i wyrażeń, - utrwalenie i poszerzenia słownictwa na podstawie tekstu <i>Marcus de corpore et sensibus hominis legit,</i> - części ciała ludzkiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - znajomość i rozumienie wybranych sentencji łacińskich, - znajomość, rozumienie i poprawne stosowanie wyrażeń łacińskich używanych w języku polskim, - rozumienie i przekład tekstu na język polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - wybrane sentencje łacińskie, - wyrażenia łacińskie używane w języku polskim, - zapożyczenia łacińskie w języku polskim. 	I.1.i; I.2.b; I.3; I.4; III.3.
24.	Ciało w kulturze grecko-rzymskiej.	1			<ul style="list-style-type: none"> - interpretacja tekstów kultury, - konstruowanie wypowiedzi, - dostrzeganie motywów antycznych we współczesnym świecie, - dostrzeganie i rozumienie związków kultury współczesnej z antykiem, - czytanie metryczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - grecki ideał wychowawczy, - mityczne początki igrzysk sportowych, - dyscypliny i greckie igrzyska sportowe, - sławni zwycięzcy igrzysk olimpijskich, - grecka terminologia sportowa, - dbanie o zdrowie, - utwory Katullusa (XLIII, LXXXVI) i Marcjalisa (III 43), - śmierć i obrzędy pogrzebowe. 	I.5; II.6.1; II.6.2; II.6.3; II.6.4; II.6.5; II.6.6; III.3.

LECTIO X

DE CIVITATE DEI

25.	Licznebniki.	1	<ul style="list-style-type: none"> - liczebniki główne i porządkowe (1-10), - formy fleksyjne liczebników 1-3, - utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus ecclesiae historiam cognoscit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - słownictwo związane z wiarą, chrześcijaństwem i kościołem, - utrwalenie i poszerzenia słownictwa na podstawie tekstu <i>Marcus ecclesiae historiam cognoscit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i prawidłowy przekład form liczebników, - odczytywanie dat zapisanych według systemu rzymskiego, - rozumienie i przekład tekstu na język polski, - dostrzeganie motywów antycznych we współczesnym świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> - rzymski system zapisu liczb, - postać św. Piotra, - biblijny obraz stworzenia świata, - motyw <i>dies irae</i> w różnych dziedzinach sztuki. 	I.1.e; I.2.a; I.2.b; I.3; I.4; II.9.1; III.3; III.5; III.6.
26.	Początki chrześcijaństwa.	1			<ul style="list-style-type: none"> - analiza i interpretacja tekstów kultury, - wyszukiwanie informacji w tekście, - konstruowanie wypowiedzi i dobór argumentacji, - znajomość faktów związanych z chrześcijaństwem, - świadomość istnienia sporów w pierwszych wiekach chrześcijaństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> - termin <i>logos</i>, - fragment <i>II Listu św. Pawła do Galatów</i>, - Diogenes z Synopy i filozofia cynicka, - religie świata antycznego, - ikonografia wczesnochrześcijańska, - spory w pierwszych wiekach chrześcijaństwa, - wczesne chrześcijaństwo a polityka rzymska. 	II.9.1; II.9.2; II.9.3; II.9.4; II.9.5; III.3; III.4; III.6.

LECTIO XI

HEREDITAS ROMANORUM

27.	Potęga państwa i narodu rzymskiego.	1			<ul style="list-style-type: none"> - analiza i interpretacja tekstów kultury, - konstruowanie wypowiedzi, - dostrzeganie wpływu łaciny na języki nowożytne, - dostrzeganie wpływu Rzymian na historię Europy, - znajomość faktów i postaci, związanych z historią Rzymu. 	<ul style="list-style-type: none"> - fragmenty dzieł literackich (<i>Eneidy</i> Wergiliusza i <i>Żywotu Agrykoli</i> Tacyta), - wybitni twórcy literatury rzymskiej (Wergiliusz, Tacyt, Witruwiusz), - terminy imperium, imperator, - wpływ łaciny na języki nowożytne, - podboje Rzymian i pojęcie <i>limes</i>, - współczesne miasta europejskie, powstałe na bazie obozów i kolonii rzymskich, - wielkie bitwy Rzymian, - wybitni wodzowie rzymscy i wielcy wrogowie Rzymian, - rzymskie budowle publiczne i prywatne, - osiągnięcia rzymskiej techniki i technologii. 	II.10.1.a; II.10.1.b; II.10.2; II.10.3; II.10.5; III.1; III.2; III.3.
-----	-------------------------------------	---	--	--	---	---	--

28.	Prawo rzymskie.	1	<ul style="list-style-type: none"> - stopniowanie przymiotników, - utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus de hereditate Romanorum discit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - słownictwo związane z prawem, - utrwalenie i poszerzenia słownictwa na podstawie tekstu <i>Marcus de hereditate Romanorum discit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i prawidłowy przekład form stopnia wyższego i najwyższego przymiotników, - rozumienie i przekład tekstu na język polski, - dostrzeganie obecności łaciny we współczesnym świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> - paremie prawnicze, - pojęcia <i>mos, ius, lex</i>, - prawo rzymskie, - kodeksy praw w starożytności, - obecność łaciny w świecie współczesnym. 	I.1.c; I.2.b; I.3; I.4; II.10.4; III.3.
LECTIO XII							
POSTERI ROMANORUM SUMUS							
29.	Miejsce i znaczenie łaciny w kulturze polskiej.	1	<ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie form gramatycznych, - struktura gramatyczna tekstu <i>Marcus de Europa legit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - nazwy geograficzne, - utrwalenie i poszerzenia słownictwa na podstawie tekstu <i>Marcus de Europa Legit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumienie i przekład tekstu na język polski, - interpretacja tekstów kultury, - dostrzeganie związków kultury polskiej z rzymskim antykiem, - czytanie metryczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - znaczenie łaciny dla kultury polskiej, - fragment <i>Kroniki polskiej</i> Wincentego kadłubka, - polscy poeci renesansowi tworzący po łacinie, - trwanie literatury antycznej, - makaronizmy w literaturze polskiej. 	I.3; I.4; I.5; II.11.1; II.11.2; II.11.3; III.3; III.4; III.5; III.6.
30.	Rzymska forma Rzeczypospolitej Obojga Narodów.	1			<ul style="list-style-type: none"> - interpretacja tekstów kultury, - wyszukiwanie informacji w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> - parafraza cycerońskiej definicji republiki autorstwa Andrzeja Frycza Modrzewskiego, 	II.11.4; II.11.5; II.11.6; III.1;

					<ul style="list-style-type: none"> - konstruowanie wypowiedzi, - dostrzeganie związków kultury polskiej z rzymskim antykiem, - dostrzeganie roli języka łacińskiego i kultury antycznej w rozwoju kultury polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - sarmatyzm w kulturze polskiej, - język łaciński i kultura antyczna jako podstawa wykształcenia, - rzymskie motywy kulturowe zakorzenione w edukacji polskiej, - „terror” na lekcji łaciny w <i>Ferdydurke</i> Witolda Gombrowicza, - wiersz Juliana Tuwima <i>Łacina</i>. 	<p>III.2; III.3; III.4; III.6.</p>
--	--	--	--	--	--	---	--